THE UNIVERSITY OF JORDAN
LIBRARY
ACC. NO. 52 958
CLASS
DATE 31 MAR 1986

לאן נעלמה האבטלה?

למרות זעקות השבר של ההסתדרות, הנתונים הסטטיסטיים הרשמיים לא מצביעים על גידול של ממש בא בטלה □ רק ב־11 עיירות פיתוח, שהבולטות בהן נתיבות, שדרות וירוחם, קיימים מוקדי אבטלה □ התעשיינים מתקשים בהשגת עובדים מכל הסוגים ואף לעבודת הקטיף

— מאת יעקב בן־יוסף —

כל הנתונים הסטטיסטיים במשפחי התעשוקה מצביעים על תופעה זהה: מאז תחילת השנה ועד סוף יוני חל שיפור במצב התעסוקה במשק ואילו מיולי ועד סוף נובמבר חלה הידרדרות. בסוף הכל בסעיר גלא. היו שינויים במצב התעסוקה: מספר המובטלים 6 ימים ויותר ומקבלי דמי אבטלה עלה במקצת; ואילו תנאי כיר הדרשי העבודה המוזמנות לעובדים הוטבו במקצת.

זעקת השבר של ההסתדרות, על האבטלה הגדולה במשק, ועל הבעיות החברתיות הקשות שהיא מעוררת, לא עוגמות בסבוכן המציאות — כפי שהיא משתקפת בנתונים הסטטיסטיים הרשמיים של שרות התעסוקה: מספר המובטלים 6 ימים ויותר עמד ביום כב־1600 איש ב־השוואה למספרו בתחילת השנה (20,496 איש ביום, לעומת 22,113 בתחילת השנה); המקור כן דורשי העבודה להזמנות לעבודה הגשמו בב־1,400 איש; אחוז המובטלים מכלל הכוח האזרחי ירד מ־9.8 ל־9.1 אחוזים.

רק שני נתונים מצביעים על הרעה במצב התעסוקה, אולם גם אלה אינם משמעותיים במידה שמצדיק את הדיבורים על אבטלה הריסה במשק: מספר מקבלי דמי־האבטלה גדל מ־15,731 איש בטוח נובמבר; המיעוד הכלתי מרוצים במשק, לפי סקרי כח האדם של הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, גדל מ־6.3 אחוזים ברבע הראשון של 1984 ל־7.8 אחוזים ב־רבע השלישי של 1985.

9,288 שקל ליום

למרות הגידול בשיעור הבלתי מרוצים בעסקים במשק, נאלץ שרות התעסוקה להעביר בחודש שעבר 1589 הזמנות לעובדים לשמחים — לאור שלש־עות התעסוקה בחתמי הסרה־הדרגה לא הצליחו לספק את המובטלים הדרושים. יותר מ־15 לעבודות קשות הארוכות הנדרשים המחוזות ביומם אולם, אין בהשמתם רבים ושבר יהיה מרוב „לבייש" את אלפי המובטלים הדרושים מעבר ל„ע הירוק".

על־פי נתוני משרד העבודה, עיי־רק ב־11 עיירות פיתוח, בעיירות אלה מגיע אחוז המובטלים ליותר מ־9 אחוזים מכלל כוח העבודה ב־ישוב: נתיבות עיירה — 5.1 אחוזים; שדרות — 6.1 אחוזים; ירוחם — 6.4 אחוזים; רמת־נגב — 6.8 אחוזים; אופקים — 6.9 אחוזים; מעיר הנגב — 7.1 אחוזים; בית שאן — 8 אחוזים; שדרות — 10.1 אחוזים; קרית־גת — 9.7 אחוזים; נתיבות — 10.8 אחוזים. בכל שאר אזורי הארץ, הר־קי האבטלה נמוך מ־5 אחוזים ואי־נו משמעותי כמעט.

בשורות התעסוקה מדגיש כי חלק מהמובטלים מסרבים לצאת לעבודה המוצעת להם בכלל הכפר הנכון. כבר הביעותים בתחילה מרע ביום לכדי 9,288 שקל ליום בלבד, אי 232,200 שקל לחודש של בסיס על 25 ימי עבודה בחודש. כבר זה, אינו מעודד תמריץ ליציאה לעבודה בת־עזיה הכרוכה לרוב בפאסון וגם ב־„ימים קשוחים".

יש לציין כי מרבית האתרים ב־עוף המכסטיל הם מתחת לכבר ה־מרוחים במשק רק באמצעות תו־ספת של פרמיה או כפוף של אי־הוגנות. מסגל המובטל הגיע ל־כבר הביעוים, בעוף המזון חלק גדול יותר מתעריפי הכבר כפי כ־של כבר הביעוים ורק בעוד הבת־כת הדעוף יש מקום באמר עובדים אבר מתחילים את עבודתם בסכר מרוחים.

המובר המבוצע במשק כיום שוכר על 771,500 שקל לחודש ואם אכן יבלית שר העבודה הרוחה לתע־ביך את הנתון הנובע כי כבר הפי־ניטום יהיה של רמה של 50 אחוזים מהמובר המבוצע, הרי מיהיה בכך דרמטי. נוסף לבעה לעבודה.

נוסף רבות שכר זה: אין מלא מי־שהו כי הדרשיים מתקשים להשיג עובדים. סקר של הישמדות הדרי־שיקום אשר בוצע ב־147 מפעלים, בסוף אוקטובר האחרון הגיע אל כך כי 41 מהם דוקים לבה־אים נוסף, שהמה 93 עובדים מקצועיים ו־16 עובדים בלתי־מקצועיים.

76,000 מהשתחים

על רקע זה, נאלץ שרות התעסו־קה לחתור בעבודי שמרים ומגרשים בחודשה שוטרון רגוה. על־פי נתוני הודיע המאגר הרפסקי בבלהלות הר־שו הידרוק 41,330 עובדי „שמרים", כאשר לי־פי הערכה מרפסקים יותר מ־33 אלף עובדי „שמרים" בלתי־מאורגנים המגיעים לישראל ללא

(המשך בעמוד 12)

היום בגליון

עסקים ואנשים
שמח בחגוחלה „שיכון ומיתוח"
עמוד 3

מחשבים ומחשבות
השוק העולמי מוצף במחשבים זולים
עמוד 5

ד"ר מנואל טרכטנברג
אשלית חיים שלמחרת החתונה הכלכלית
עמוד 7

מלחמת סוחרי השעיחים: מה מקתתו מאחורי מחירי המציאה!
עמודים 9-10

בלכלה עולמית
גיאות בכל הבורסות הגדולות
עמוד 11

כל חשבון של חוכמה חשב"
עמוד 12

סיפורה של מניה
מגל עולה מהמה „מיזוגים ורכישות"
עמוד 13

מחירי הבורסה
עמודים 14-15

שמח ב„שיכון ופיתוח": המנכ"ל והיו"ר לא מדברים ביניהם

מתיחות רבה שוררת באחרונה בהנהלת חב־רת הבניה הממשלתית „שיכון ופיתוח", בקו־בות ריב מסמכויות חריף בין יו"ר מועצת ה־מנהלים, דוד מור, שהוא מינוי פוליטי, לבין מנכ"ל החברה, שלמה שטנר המשוגה המקצועי על הנעשה השוטף של החברה.

חפקיד יו"ר מועצת המנהלים של חברת הבניה הגדולה „שיכון ופיתוח", הפך בשנים האחרונות לנחלתם של עסקני הליכוד, ה־משתמשים בו כקרש קפיצה לזירה הפוליטית.

כך היה בעבר עם רן מיכון, שכיהן כיו"ר החברה עד שנבחר לכנסת, וכך היה גם עם יהושע מצא, שכיהן אף כיו"ר החברה והתפטר עם בחירתו לכנסת.

גם ליו"ר הנוכחי של „שיכון ופיתוח" דוד מור, שאיפות פוליטיות וחלום שעדיין לא הת־גשם, להיות חבר כנסת. מור, יזהלמן ואיש עסקים, זכה לפרסום רב כאשר עמד אר־טריטו להיכנס לכנסת, כאשר מנחם בגין התפטר מ־ראשות הממשלה והוא היה המועמד הבא ב־רשימת הליכוד לכנסת, אולם לאכזבתו בגין לא התפטר מחברותו בכנסת ומור לא זכה ל־היכנס לכנסת.

וביתתיים מאד ממשיך לכהן בתפקיד יו"ר

דוד מור

„שיכון ופיתוח", אך הוא אינו מצליח להסתדר עם המנכ"ל המקצועי של החברה, שלמה שטנר, בכללו, שכיחן קרם לכן כרפרנס של משרד השיכון באגף התקציבים באוצר. בשיחה עם

שלמה שטנר

כתבנו, אמר מור כי הוא יפעל לפיטוריו של שטנר וכי הוא החליט לטפל אישית גם בניהול השוטף של החברה.

מה גרם למתיחות בין השניים, המוגעת ב־תסקרתה האיטי של החברה? על כך אין איש במשרד השיכון והביטוי מוכן לדבר.

□

הוועדה תסיים עבודתה אחרי יותר מ־3 שנים

שר החקלאות המנוה, שמחה ארליך, מינה לפני יותר משלוש שנים וועדה ציבורית ב־ראשותו של ד"ר אמנון גולדנברג, כדי לבחון את מדיניות הקצאת הקרקעות הממלכתיות ואת פעילות מינהל מקרקעי ישראל. בוועדה נכללו נציגים ונכבדים של מרכז הקבלנים, מינהל מקרקעי ישראל ומשרדי הממשלה המנגעים בדבר.

מי שציפה למסקנות מהירות של הוועדה, אינו מכיר כנראה את טיבן של וועדות צי־

ד"ר אמנון גולדנברג

בוריות. במיוחד, כשהעניין אינו „בוער". ל־מסקנות הוועדה אין השלכות מיידיות על המשק.

כך או כך, לחברי הוועדה הובטח כי ה־המלצות הסופיות שנגישו על ידם יוגשו סוף סוף ב־3 בינואר הקרוב. אולם בכך עדיין

התקלאים מתגעגעים למחירים הגבוהים של העגבניות

למרות שמחירי העגבניות ירדו ב־אחרונה לדמה סבירה של 1,000־1,500 שקל לק"ג, התקלאים עדיין מתגעגעים ל„ימים הטובים" בהם העגבנית נמכרה ב־3,000־3,500 שקל הק"ג והם גרמו לכיסיהם זהב טהור.

סגן שר החקלאות, אברהם כץ עוז,

אברהם כץ־עוז

הוא כנראה אחד מאותם חקלאים או נציגיהם, בהודעה שהוציא לעתונות כותב כץ עוז:

„שנה צביעות רבה בהתנהגות ה־ציבור והכלכלנים חבריהם בארץ. באשר מחיר העגבניות היה 3,000 שקל לק"ג, לא היה אחד שנמנע מל־חביע דעתו ולוקק על המחירים ה־גבוהים. היום, כאשר המחירים ומו־כים בהרבה, אין אף אחד מכל אותם חורצי־לשון מסייע במאבקם של ה־חקלאים להבטחת הכנסות נאותה. שכן המחירים היום הינם מחירי הפסד שוחלטים ושוב, כבעבר, בטל חוסר אפשרות הקצבת לערוך תכנון ממו־דר של החקלאות".

אז עכשיו כל הציבור הישראלי והצבוע, וכל הכלכלנים חורצי־הלשון, יודעים מה סון שר החקלאות ביקש אל: חושב עלו...

לא הביע סוף פסוק, שר לא־רשון של הממשלות יעבור עוד זמן רב, שכן קם להגישן לשיפוט מינהל מקרקעי ישראל ולחדרת הצדדים ל־עניני כלכלה.

□

ראשי חיעוש משקיעים ו...בוכים

קונצרן „חיעוש" הפתרוחי החליט להגיל הנשה את השקעותיו בכ־40 אחוז, למרות המצב הכלכלי הקשה במשק.

ידיע „חיעוש", עפרים פרון, מי שהיה בעבר מנכ"ל הארגר ומנכ"ל הנשר לביטוח לאומי,

עפרים פרון

אמרו כי כל ההקצעות החדשות נדחו ליעוד מקומות עבודה חדשים בפתחי הפרחות. כך לדוגמה, בשדרות ייפתח מפעל לתרכובים ב־השקעה של 4 מיליון דולר. המפעל ייצור 1.2 מיליון בקבוקים בשנה הכרוכה ותוצרתו מי־ערת לייצוא. בבית־שאן ייפתח מחדש מפעל „מליר" לייצור רהטים המיועד לסחוף 1.2 מיליון מטר רהטים לשנה שתצרכתו לייצוא.

אולם כדי שלא נחשוב, חס וחלילה, כי ב־„חיעוש" חושבים שהמצב הכלכלי הוא טוב בלבן הם מרחיבים את השקעותיהם, מוסיפים ראשי „חיעוש" ומודגים בחדרנה לציבוריות כי „בהנהלת „חיעוש" מרגשים מדאגים מהיקף החוו־מת מדי כמה ממשרדי הממשלה של רשע ה־מצב הכלכלי".

יותר מדי ימאים: פחות מדי אוניות

מופיר אינוד הימאים הדיירוניים, שלמה אבגין, התלונן בפגישה שנערכה בחיפה עם שר התחבורה, חיים קורפו, על שחברות פר־

שלמה אבגין

נות ישראלית מרבות בחברות אניות זרות על ציוותיהן, ובתוצאה כמו נבדת ואבטלה בקרב הימאים הישראליים. לדבריו יש כיום 5000 ימאים בנמלים, בעוד כ־3,000 הימאים הנמצאים בים.

השר קורפו, שלבר כנראה את הנושא לק־ראת הפגישה, הבהיר לאינוד הימאים כי ה־ממשלה לא מסוגלת לעזור ולסייע לכולם. לדבריו אם לא תהיה התייעלות ולא יקבן התקן הכנסת של הימאים באניות הישרא־ליות עצם קיומו של צי הסוחר הישראלי יוכל בספק.

„עלות התפעול של האוניות הישראליות גדולה מאד — אבר קורפו — והתוצאה היא שחברות הספנות הישראליות אינן כשוגלות להתחרות בשוק העולמי. (צבי של)

□

הקבלנים נעזרים במשרדי חקירות

מתפקיל מרבו הקבלנים, אלקנה אפרתי, היה קצין ספטרד מכיר לפני שהיגיע לבית הקבלנים. זו כנראה הסיבה שהוא רחדיש לחר־שור בשירותיה של הבית חקירות בבקרון ל־רגליו את הכנסות הבריבו מחבר הבר ומסס־ארגון.

חברת החקירות התבקשה לעקב אחר קב־לנים חברות בנות, שהמשיקו לכלום לברבו הקבלנים חני חבר אי מסראורתן, בסמנה ש־

אלקנה אפרתי

מרשו מהצוות ואינם עוסקים יותר בבניין.

□

מי מפחד מרעידת אדמה?

יחיד בקבוצת הבנלים של הבית הפיסות „מגורים", דוד הרשזלד, סוקן כי הבשק ה־ישראלי מבשר מדי שנה 30־40 מיליון דולר מגלל ביטוח רעידות אדמה, הבבעבע מאמ־שות הברות ביטוח זרות בחיל.

דוד הרשזלד

לדבריו הבחברות הזרות עובות עבור בישות זו פרשית של 0.5־0.4 אחוזים — פרשה שהמשק יכול להסיר אם הממשלה תיקח על עצמה את ביטוח רעידות האדמה של ה־ציבור.

אלפתו של הרשזלד נמשמת מאד בעיתית. רק חסר בה סדר קטן אחד: כדי לקרות אם אכן מיקרה בארץ רעידת אדמה ונוק לרכוש, הנמה מטרה בזה תוכל הממלכה לנמנע אם כל הנקים שנקבעובה המרלולו?

מיעויים חדשים במשק

בקרת סיפרתית ממוחשבת

יאיר עילם (39), מונה לתפקיד מנכ"ל חברת „קולנוע קונטרול", מ־קבוצת „דנקר השקעות", העוסקת בפיתוח וייצור מערכות ממוחשבות ל־בקרה סיפרתית בתעשיית המתכת.

יאיר עילם

יאיר עילם, בוגר הנדסת חשמל ב־טכניון, מילא שורה של תפקידים ב־תחומי המחקר, הפיתוח והתכנון ל־טווח ארוך במרכז לחיזוי שליד אוני־ברסיטת ת"א, ובחברת „חדיראן". באחרונה כיהן כמנכ"ל „דטו־טקס", העוסקת ביעוץ וחכנון לתעשיה.

* * *

מפינלנד לנהר הירדן

דייב שלוצקי (39), מונה לתפקיד מנכ"ל מלון „נהר הירדן" בטבריה. שהוא החדיש והגדול (400 חדרים זוגיים) בטבריה.

דייב שלוצקי

שלוצקי, בוגר אוניברסיטת קורנל ב־ארה"ב הגיע לארץ מפינלנד. בעבר מילא שורה של תפקידי ניהול בהילטון תל־אביב, כסגן מנהל המלון מונה יוני הלפר (30).

* * *

תעשיית יפח — בישראל יפח

אדית שחר, מנכ"ל מפעלי יפ־המלח נבחר לעמוד בראש מיבצע „תעשיה יפח בישראל יפה — 1986" שמארגנת המועצה לישרל יפה בשיתוף עם התאחדות התעשיינים, חברת העב־דים והתעשי הקיבוצית.

אדית שחר

במסגרת המבצע ונרכת תחרות בה נטלים חלק מפעלי תעשיה מעבי־ם ה־מתכת, תעשיות כבדות, עץ, אלקטרו־ניקה וחשמל, מזון, כימיה, פרמצבטי־קה, טקסטיל, הנעלה, פלסטיקה, חומרי בניין, דפוס, עיבוד נייר ותעשיות קלות.

* * *

חמנכ"ל חצטרף לדירקטוריון

מנכ"ל „עמ", מתי מורגשטרן, צורף לדירקטוריון של חחברה בטעם „חברה לישראל" השולטת ב„עמ". יחד עימו צורפו לדירקטוריון מאיר עמיח, צבי צור, יוסף אלמוגי ואורי בן־יגון.

מתי מורגשטרן

באחרונה פרשו מדירקטוריון „עמ", חיים שעשל, יחזקאל חוחם, מיכאל אר־מון, ד"ר צבי דונשטיין, ישעי הרל־נר.

מעל האוקינוס

רק לאל על מטוסי מטען בקו ישיר לאמריקה

אל על מטענים מובילה את ענף ההובלה האווירית מישראל גבוה מעל האוקינוס. כי רק אל על מטענים טסה בקו הטרנס-אטלנטי - במטוסי מטען מיוחדים.
כי רק מטוסי המטען של אל על מטענים מגיעים בקו ישיר ל-3 יעדים מרכזיים באמריקה — ניו יורק, לוס אנג'לס, שיקאגו. משם מועברים המטענים מיידית לכל ערי ארה"ב.
כי רק לאל על מטענים טיסות בקו ישיר לארה"ב וקנדה ללא חניית ביניים באירופה (במטוסי נוסעים).

הוסף לכך את היכולת הגבוהה של אל על מטענים במציאת פתרונות לכל בעיה, את שרותי הקרקע העומדים לרשותה ואת מערך המחירים המגוון שלה — ותקבל את ההצעה הטובה ביותר למטען שלך.
אל על מטענים — בקו ישיר לאמריקה.

מנה עוד היום לסוכן המטען שלך או לאל על מטענים:
תל אביב יצוא 216085(03), יבוא 210882(03)
נתב"ג 9711148(03), חיפה 670170-04
28 יעדים ישירים למטענך.

אל על

השוק העולמי מוצף בשפע של מחשבים חדשים וזולים

חברות המחשבים הגדולות בעולם מציעות הנחות של 10—40 אחוז לקראת המכירות הגדולות של ערב חג המולד □ שנת 1985 עומדת להסתיים בסימן של האטה כללית בשוק המחשבים

— מאת דודי גולדמן —

שוק המחשבים העולמי, מצוף מיטים אלה במבול של מחשבים חדשים ובשפע של דגולות והנחות — לקראת המכירות הגדולות של ערב חג המולד.

ההדולות המוצעות השנה לקראת חג ה־מולד הן גדולות מהרגיל, ונעות בין 10—40 אחוז. זאת עקב ההאטה הכללית שהורגשה במהלך שנת 1983 בשוק המחשבים, והמלאים הגדולים שהצטברו בחברות ובחנויות ה־מחשבים.

מבחינת היצרנים ובעלי החנויות, ערב חג המולד הוא „הגיגטה" פרוכה של קניות: מצעי־צועים ועד מחשבים. הכל מוכים להדולות הגדולות של ערב השנה האזרחית, תו ההודמ־נות של כל חברות המחשבים לשפר במקצת את מאזן המכירות שלהן.

יצרניות המיקרו, דוגמת „יבמ", „אפל", „קו־מודור", „טנדי", „טנסט אינסטרומנטס", „קומ־פאק", „אמסון" ואחרות, עומדות לתוילל את מוצריהן בשיעור שבין 10 ל־40, „שיעור זה גובל אומנם בהפסד, אך הוא מנפח את ה־מאזן ומאפשר להציג בפני מוצגת המנהלים מאזן שהתאושש מעט לקראת סוף השנה" — סיפר בראיון מנהל בכיר ב„אפל".

ביניהם הוצף השוק במחשבים חדשים בי־ניתם:

● ATT הוציאה מחשב חדש תואם יבמ פי.סי. AT. לדברי אנשי החברה, מחשב זה מהיר מיבמ עצמו. בישראל משווק המחשב על ידי חברת „ישראלי".

● ביטאן מייצרת חברת יבמ תואם „גינ־יור" חדש (אף שבעולם המערבי דגם זה לא הצליח), הנקרא יבמ 555.

● „נ.ס.ר." אף היא הוציאה תואם יבמ פי.סי. הנקרא „פי.סי. 8".

● תואם יבמ פי.סי. נוסף, המשמש תואם לדגם AT (המהיר), החלה לשווק „טורבו" (דגם 3000). מחירו בארה"ב כ־4,000 דולר, לעומת כ־5,800 דולר מחיר הפי.סי. AT של יבמ.

● „דטה גנרל" הכריזה בארה"ב ובישראל על סדרה חדשה המורכבת 4 מחשבים כמכשפת „אקליפס 20000", מתכונה ל„וואנג 8000" של יריבתה — „דיגיטל".

*

„דיגיטל" מודה בכשלון ה„ריינבאו"

חברת „דיגיטל" שהיא השניה בגודלה בי־עולם, נאלצה להודות ביטים אלה בכשלון ה־מחשב האישי „ריינבאו" מתוצרתה.

מחשב ה„ריינבאו" נחשב אפיון. מהיר, „חכם", ומעוצב יפה. היתה לו רק בעיה אחת: הוא לא תואם למחשב האישי הפופולרי ביבמ פי.סי.

בפגישה עם בעלי הבנות אמר נשיא „די־גיטל", קן אולסן, כי בעקבות לחץ הלקוחות לקבל מחשב „דיגיטל" שיהיה תואם יבמ, החליטה החברה לצאת בקרוב עם המחשב החדש, שיהיה יקר יותר מיבמ.

*

גולם חדש — מסוגל לייצר מכונות

מחשב עם מיצרת „קונטרול דאטה" — סייבר 430, שקולה „רק" 15 מיליון דולר מ־ארה"ב (בישראל בחיר קרוב ל־30 מיליון), מתכנן ומייצר מכונות לעיבוד שבבות, מכונות להפקת נפט, ומכשירי בקרה לפיקוח על תהום האוויר.

חברת „נדי מניופצ'ורינג" לפיטסברג ארה־ב אומת־חברת, שרכשה 140 תחנות עבודה ו־תקשורת המיוחדות למחשב הענק של „טנ־סדול דאטה". התחנן ותיכנו באמצעות ה־„בלם" החדש מכיעות תיכו לעבודה מבוות.

*

תוכנות חדשות למחשבי „מקינטוש"

חיים סגו, מנכ"ל חברת „יוניקורן", פיתח חבילת תוכנה חדשה בעברית למחשבי „מקינ־טוש" של „אפל". התוכנה, „תשובות" כוללת את כל הפונקציות הנהוגות בחבילות ברוח ותדות לסיינברג ובחיפוש דו מסמכי.

בארה"ב פיתחה חברת „בורלנד" חבילת תוכנה לניהול משרד של מקינטוש. בין ה־פונקציות המסובבות התוכנה: תכנון לוח פגישות, מערכת חיוג, פונקציות חיבוריות, עיבוד מסמ־לים, גליונות אלקטרוניים גראפיקה ודומות.

*

ניהול נתוני ההנדסה ב־75 אלף דולר

חברת „אוטומטיב סנטר בין 12 אלף ל־30 אלף דולר, מפיקה חברת „דיגיטל ישראל" תוכנה חדשה המתחלת את נתוני הנהגה. מחיר ה־תוכנה משריא פעולה על מחשב „מיקרוואקס" של ריצ'ל — 75 אלף דולר.

המערכת מיועדת לאנשי הנדסה, תכנון הנדסים כמתשב (תיכ"ם), ומעוניים בגרפיקה גדולים.

*

מכונות־כתיבה אלקטרונית חדשה

מכונת כתיבה אלקטרונית, המפשרת פקודת מיפוש עד 96 מיפוש, המכירת מיפוש אלה המכונה המדשות, יבמ 6746 בעלות מקלות המיפוש ומיין לעמות המחשב כיזול. מחירו בארה"ב דק 220 אלף דולר, לא כולל מסים, היטלים ומכס . . .

*

עיבוד תמונות, מיפוי ורפואה

חברת „קודס" מארה"ב באמצעות וביצוגתה בארץ חברת „ליוד" החלה לשווק תוכנה ל־ עיבוד תמונות. התוכנה פועלת על מחשבי מ־פ.סי. XT ו־AT של יבמ והיא נעזרת לשפש ראולוגים, אנשי צבא ובמשטרה, ואנשי כימיה.

כפרכות התוכנה אחרות לעיבוד תמונות הוא־ כגון מאחרונה בתפשיות האורדיות. וכן, אל מעבר על ידי חברת „ביטוחלה תקשורת ישראל". התוכנה מרי מיתוח חברת S I מארה"ב מיבה בעיקר לביטוחים ראשיים ולמשרד.

*

תרגום בזמן אמת משפה לשפה

חברת „מיקל ריי" פיתחה תוכנה חדשה ה־ מאפשרת לתקניתנים לתרגם בזמן אמת תוכ־ נות משפה לשפה (טוכיו, ביישיק, פאסקל, C ושרשראות).

חבילת התוכנה מתולת על יבמ פי.סי. ו־ תואמיה.

*

תוכנה עיסקית למשרד הממוחשב

חברת „אשטון טייט" פיתחה מארה"ב תוכ־ נה מתולת לשפשש עסקי — „מריטוורק מ".

חבילת התוכנה לניהול משרדי בחלה: מעבד תמלילים, גליון אלקטרוני, מסד נתונים, מתולל רפרוטות, גראפיקה, אפשרויות תקשורת ושפת־ תכנות מתחתון „מרי". בישראל משווקת ה־ תוכנה בחברת „מרי אינטרפרייזס".

המחלקה לכימיה מולקולרית באוניברסיטה העברית בירושלים רכשה מחשב ראשון מסוגו בישראל — 6/32 — ד"ר. המחשב החדש כולל זכרון בן 16 מ"ב, תקליטים של 1 ג'יגב (טרליון בתים) עם אפשרות להרחבה של עד 32 ג'יגב. מהירותו של המחשב 8 מיליון פעולות בשניה. ולדברי יעקב מדק, מנכ"ל ד"ר בישראל, זהו המחשב המהיר בעולם העובד על יחידת עיבוד נתונים (זע"מ) אחת.

בהשוואה לביצועיו נחשב המחשב כזול. מחירו בארה"ב דק 220 אלף דולר, לא כולל מסים, היטלים ומכס . . .

מיעויים חדשים בעולם המחשבים

אנשי המחשבים של צה"ל — לשוק האזרחי

שלמה מתיא (41), המפקד היחצא של בית הספר המרכזי למחשבים בצה"ל, מונה לתפקיד מנהל יחידת המחשבים של רשת „קו־אופ".

מתיא, נשוי ואב לשלושה, הוא בעל נסיון עשיר של 15 שנות עבודה במתקדמים בכירים בתחום המחשבים, בין היתר, הקים ויחיל מרחיקנים בשאשים ומנסים ד־ תקציבים בשטרד הבטחון, מילא תפקידי מטה במחלקת המחשבים בצבא והיה לוחר ממו"ם.

במקביל לפעילותו הצבאית הוא מגיל באוניא ושימש כסגן יו"ר האיגוד הארצי של מנהלי מערכות.

[ו] איש מחשבים עסק העומד לחשתחיל מצה"ל, ולעבור לשוק האזרחי. הוא אליים אלי נגן (38) שיהיה ממלא יחידת המחשב של „הנדסה לחירות ערך". במקומות שלו עליות חטבורה שטרשה, נגן, יליד חאיר, בנוי תעשיה וניהול בטכניון ובית הספר למינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב.

תקשורת נתונים ומחשבים של AT&T

ד"ר יחידת עמיאות מונה לתפקיד מנהל אגף מערכות (ועדכון בחברת „ישראל" — מערכות מיכשוטלקוניה" הוא ד"ר אלי אלון, המשמש בתקשורת ומחשבים ד"ר עמיאות הפקיד ב„ישראל" בפקיבוי מערכות המחשבים של AT&T בארץ. ד"ר אלון הוא בוגר הטכניון, עבר יחד עם מחלקה מערכות בשבכות מחשבים ומיכשוטלקוניה.

ד"ר אלון הוא בן 39 ונשוי ואב שלם. עבר לארה"ב ב־1983 ושמש ד"ר אלון בתפקיד מנהל מערכות בחברת „דלתא" שבמדינת אלבמה.

שלמה מתיא

ד"ר אלון עמיאות

הענק האישי של יבמ
עוצמה המחייבת מנעול ובריח

אנו מכנים את המחשב האישי בטכנולוגיה מתקדמת (PC AT) הענק האישי, בשל עוצמתו הרבה ויכולתו להתמודד עם כמויות המידע העצומות בעסקים ובארגונים שצרכיהם גדלים בקצב מהיר.

הענק האישי פרושו עוצמה גדולה ונתונים רבים שיש לשמרם. ואומנם ניתן לשמרם. למחשב האישי PC AT של יבמ יתרון מיוחד: מפתח המונע הכנסה או שליפה של נתונים וניצול עוצמתו כשאינך רוצה בכך.

כמה מסמכים יכול מחשב אישי זה לאחסן?

בתקליטים הקשיחים שלו ניתן לאחסן עשרות אלפי דפים עם נתונים (עד 20,000) או את שמוזיהם של 100,000 הלקוחות הטובים שלך. פרוש הדבר פרידה מן ה"תוהו ובוהו" במערכת התיוק ומאי־הסדר על השולחן ושליטה קלה על כמויות עצומות של נתונים הדרושים לעבודתך היום יומית.

תוכל לקבל את הענק האישי של יבמ עם זכרון מרכזי של עד 640 אלף בתים. מספיק כדי לנצל את התוכנה המתוחכמת ביותר הקיימת עבור המחשבים האישיים של יבמ. ואם בעתיד תזדקק לעצמת מיחשוב רבה עוד יותר תוכל להרחיב את הזכרון עד שלושה מיליון בתים!!

למרות עוצמת המיחשוב האדירה תוכל להוריץ בו את מרבית התוכנות שנכתבו עבור משפחת המחשבים האישיים של יבמ ותהנה מספריית התוכנה העסקית הגדולה והרב גוונית ביותר בעולם.

ובזמן שהענק האישי מטפל בכל תוכניות אלה, תוכל להבחין בהבדל קטן:

הוא יכול להריצן במהירות גדולה פי שלושה מהמחשבים האישיים הקודמים.

בוא עוד היום להדגמת הענק האישי (PC AT) אצל אחד המשווקים המורשים של יבמ.

... ואל תשכח לשמור מקום על מחזיק המפתחות שלך.

● איכות טל' 7511536; 03-7514302-4
● גטר טל' 299705; 03-285282-4
● טריפל די טל' 7510914; 03-7510195
● י.ל.ת/מת"מ טל' 383355; 03-381408
● לרגו מחשבים טל' 285151, 03-285222
● משוב טל' 03-453202-5
● מל"ל טל' 266292-6; 03-252884
● קומפיוטרלנד טל' 202525/6; 03-289520
● רשף טל' 322888; 03-324975

לחלק מהמשווקים סניפים נוספים ברחבי הארץ. פרטים בסניף המרכזי.

IBM יבמ

LITTLE TRIANGLE LICENSED BY BUBBLES, INC., S.A.

GGK / הפרסמת פרלמן דגן

מאת
ד"ר מנואל טרכטנברג

חוג לכלכלה
ומכון פורדר למחקר כלכלי
אוניברסיטת תל־אביב

אשליות היום שלמחרת

הקיצוצים הדרושים בתקציב הממשלתי אינם זמניים, וגם לאחר הצלחת התוכנית הכלכלית יש להמשיך ולפעול להקטנת חלקו של הסקטור הציבורי בכלכלה הישראלית □ מי שסבור כי ברגע שהאינפלציה תודבר ניתן יהיה לחזור למצב הקודם, טועה ומטעה

ביטים אלה ניטש מאבק קשה על קיצוץ נוסף של 200 מיליון דולר בתקציב המשלה, אשר תוצאותיו יכריעו את גורלה של התוכנית ל־המראות המשק, לפחות בשלב זה. במקביל לחרדה המוצדקת המיתלווה למאבק זה, נשמעות כפר תחזיות של „מומחים" שונים, המבשרים לנו כי תוך זמן קצר יחפית האינפלציה תגבה סופית, התקציבים המשתל־תיים שקוצצו יוחזרו למשרדים, ו־חבל יחזור לקרמותו בשלום. נראה לי שבראי כבר בשלב מוקדם זה לחצות את התמונה הנכונה והאמי־תית של היום שלמחרת התוכנית הכלכלית, ולא ליצור בציבור צי־פיות ואשליות שוא.

דומה כי התסריט המוצג לנו כיום של: עוד קיצוץ ועוד סבל היום, הבטח האינפלציה בקרוב מאוד, חי־דוש הצמיחה ביום שלמחרת (אולי בעזרת נדבנותה המחודשת של ה־ממשלה) ואז נוכל לקצור את הפירות — יש בו הרבה מן ה־אשליה.

המשק „ירד מהפסים"

תיפקודו הדינמי של משק חופש־נו במחוות האורך נמדד בראש וב־ראשונה ע"י קצב הצמיחה שלו ל־אורך זמן, משמע, ע"י שיעור ה־גידול של תחזור שנה לאחר שנה. ישראל ידעה כאן הקפצה המאפיין שנות דור שיעורי צמיחה גבוהים מאוד, אשר איפשרו לה להתמודד בהצלחה עם בעיות קיום כבדות מש־קל, ובאותו זמן להעלות את רמת החיים של האוכלוסיה שגדלה אף היא במהירות.

כח מרשים היה הישג זה, עד כי הוא נחשב בעולם כולו ל„נס כלכ־לי", דוגמה לזה של שיקום גרמניה אר יפאן לאחר מלחמת העולם ה־שניה. ואולם, וכפי שניתן לראות ב־כירור בשרטוטים שבעמוד זה, הרי שמנות נעשר שנים שהמשק הישראי־לי כאילו „ירד מהפסים", בטובן של עצירת הגידול בעיקון וירידה דרמ־טית בקצב הצמיחה. באותו זמן הלה עליה במשקלו של הסקטור הצי־בורי, אחד הלך מתח על אף ש־מקורות נוסמים לא נוצרו.

יש להדגיש שקיפאון זה החל שנים מספר לפני האינפלציה הנוכ־לית, חל כן הוא לא יכול להיות פועל יוצא ממנה. מכאן גם שחפה־תת האינפלציה הוא מיגורה לצמיחות לא יכול להיות מענה לחוסר הצמי־חה. אם כי כמובן שזה תנאי הכרחי לכל ניסיון לחבריא באופן יסודי את המשק. כאן טמונה המכשלה ו־כאן מאוגמן וסכנת האשליה. האמי־רת: אם לא ביעוך ההקדם, לאחר חימולה המיתחל של האינפלציה, אכן יחזור המשק לקדמותו, אך ב־מובן המצער של המשק הקיימון ב־תוצר.

עצירת הצמיחה

יש לחדרות שאין אנו הכלכלנים מבינים ע"ד הנס את רוח חולקי זה צמיחה (או הפיריון), ובפרט קצרה ידינו מלהסביר בצורה מקימת ר־משכנעת את הגידול בפריון, משי־מע, אחוז חלק מהגידול בתוצר שלא נובע מריבוי השומות (שבחה הון) אלא מהגברת היעילות כאילו יש מאין. ואולם, הידוע מספיק כדי לע־שון שבמקרה של המשק הישראלי בעשור האחרון, משקלו הנכבד של ה־סקטור הציבורי שיתק תפקיד חשוב. ואולי אף מכריע, בעצירת הצמיחה. זאת כאמור מעל ומעבר לקשר ה־סיבתי הבדוק המוביל בתקציב מפ־שלתי גדול מדי לאינפלציה דוחרת. המכאן לפגיעה רבתי בתיפקוד של המשק וממילא בצמיחתו.

לצורך ביסוס הטענה האמורה יש להביא סיכומים לכך שמגדיל של הסקטור הציבורי אכן מזיקים. ע־אין לגדיל כזה הצדקה כלשהי, ו־שזה אכן מוזיק לצמיחה.

אם כי אין בנמצא קני מידה ברור־קים באשר לגודל גדול „מכדי" של הסקטור הציבורי, מקובל להניח ש־השוואה בין מדינות יכולה לתת לגיטון משוב ראשוני של „גודלה" ומסייה ממנה. הטבלה המצורפת, ה־משווה את ישראל ל־130 מדינות ב־עולם, לא משאירה מקום לספק: אנחנו מחזיקים בשיאים בגודלה של מדדים המתייחסים למשקלה של ה־ממשלה במשק, כאבר הסביה בגד־„גודלה" (קרי, מבוצע העולם, או מבוצע הוצאות המתמחזות) משמ־עותית ביותר (הנתונים הם ל־1981, אך ההמחה בעיקרה נכונה לחמש השנים האחרונות).

יחד עם זאת יש לציין כי האינדי־קטורים המכותיים יכולים לספר רק חלק מהסיפור, והרי יש דרכים רבות בהן הממשלה משפיעה על המשק שלא באות כלל לידי ביטוי בגדלים המגודדים. תגיות אשר הזקה תפיסת־נו באופן לסוב ליבה של הממשלה ביישות כלכלית, אין מסך שהיתחנו מקרה כזה ודיו, הריב לחדיק נגדה אדונה.

שיקולים פוליטיים

אפשר כמובן לטעון שגודלו של הסקטור הציבורי אינו בעיקרו ע־שא כלכלי, אלא פוליטי: זה הרי צריך להיקבע לפי הנחשות האידי־אולוגיות־פוליטיות של הציבור, ה־באות לידי ביטוי הן בבחירות הן בדרכים אחרות. סיעון זה נכון ב־יסודו, וגם אם הייתי במחוים ל־חלוקין שממשלה גדולה מידה ל־יעילות המשק, לפי בחתלה נטיבות בהן שיקולים של צדק חברתי, אי־שוויון בהכנסות, מדיניות חשי־בות, ויתר מבדקות החלטיות מפ־שלתיות רבות היקף, ומכילה סקטור ציבורי גדול לזמן מה.

דוגמא מצויינת לכך אפשר למ־צוא דווקא אצלנו: מדינת ישראל ודאי לא היתה קמה ומתבסמת ללא המהגרות הגדולה המחמת כל ה־סקטור הציבורי בארץ על כוסדו־תיו השונים. (הרבה מגולות יחזקו ל„יד הבעלמה" שבאחוריי כלכלה שוק, אך לא היכולת להגשים חזון של שחרור לאומי ותקמת מולדת...). ואולם המשיגות הבגדולה של שלוחת רבת היקף, ומכילה סקטור ציבורי גדול לזמן מה.

דוגמא מצויינת לכך אפשר למ־צוא דווקא אצלנו: מדינת ישראל ודאי לא היתה קמה ומתבסמת ללא המהגרות הגדולה המחמת כל ה־סקטור הציבורי בארץ על כוסדו־תיו השונים. (הרבה מגולות יחזקו ל„יד הבעלמה" שבאחוריי כלכלה שוק, אך לא היכולת להגשים חזון של שחרור לאומי ותקמת מולדת...). ואולם המשיגות הבגדולה של

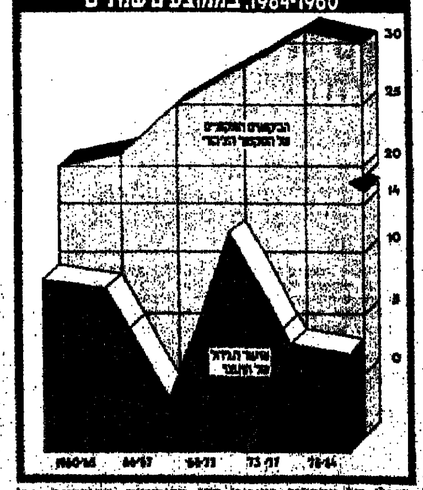

משקלו של הסקטור הציבורי בתוך הביקושים המקומיים גדל בתחומות מאז שנת 1960, ללא כל קשר לשיעור הגידול של התוצר במשק. הדבר בולט בצורה בשנים 1966-67, ומאז 1968 ועד יום, כאשר קצב הגידול של התוצר קטן בקצב דבוק.

טבלת השיאים העולמיים של ישראל
הכל באחוזים מהתוצר המקומי הגולמי 1981

	הממוצע בעולם	הממוצע בארצות המערב	ישראל	סקומה של ישראל מדינת הרווחה
1. ס"ה ההוצאה הממשלתית	41.0%	44.0%	68.0%	1
2. הנטיקן הממשלתי הכולל	4.1%	4.0%	18.6%	2
3. ההוצאות על הביטחון	3.7%	3.9%	18.9%	2
4. החוב הפנימי	—	38.0%	130.0%	1
5. תשלומי הריבית של הממשלה	3.4%	3.7%	10.5%	1

בשרטוט ניתן לראות בברור כי הגידול במספר המועסקים בסקטור הציבורי כלל אינו מושפע ממה שקורה לצמיחת הכלכ־ליה. בשנים 1966-67 ו־1973-84 כאשר חלה ירידה מלולת בקצב הצמיחת של המשק, המשיכה הממשלה לקלוט עובדים ונוספים בסקטור הציבורי, ואחוז המועסקים בסקטור זה עלה בהתמדה למרות ששיעור הגידול בפריון העבודה שאף לאפס

ברור אם כן שגם אם משתיקים את הדיון בהמיכוי הכלכלי הטהור לפיצוי הפוליטי־אידיאולוגי, אין מקום הצדקה בישראל של שנות ה־שבעים לקיומו של סקטור ציבורי חריג בגודלו. אדרבה, לפי הנקמות הפפחמנות במיכוי זה, הייתי מצפה להקטנתו של סקטור זה, ולא לגי־דולו כפי שהיה בפועל.

התשתית הוונחה

הצדקה אין אבל גוף יש, והמיתון הבסיסי מבוסס למדי ומתבר הימב: על מנת שמשק תמקד בצורה נאו־תה, צריך לדאוג שכל מרכיבי ה־מערכת הכלכלית יהיו בצורה נאו־עם זה, ולמנוע היתנגזתן של סתי־רות מניביות בה. כך, אי אפשר לבסס משק על עקרונות של כלכלה שוק ולהתאבק על האמנציאה ה־מבטן ביותר המרבית, הבאתו ופן להלאים חלקה למשקה את שוק ה־הון, להחתלם על מליש מכסה ה־אדם במשק, לשבש את מערכת ה־מחירים ההיסים ע"י אמצעים אר־מיניסטרטיביים, הכו הכו, זה לא עו־בד, אף פעם לא עבד, ולא יכול לעבוד.

הדרכים יחדיים: סקטור ציבורי אחיר מאדים מעניק את אמתיות ה־הכלכלה הפרטית; גפל המיסים ה־כבד שוגע קשות בתמריצים; לא רק הסקטורים שבעלותה היעודה של הממשלה, אלא גם אלה שבאים איתם בסגע רחוק — ומוסדות עולה הדוק הכלכלה — יעילותם נפג־מת בגל ביטולם בפועל של כללי המיון בפעילותם המוסמת; גם אם הכוונות שיטות הקיימונים ברו־ניים, ריכוז זכות הקנאה של מקר־רות רבים כידי הממשלה מצמצם בהכרח שריותה, בשער זו אחד הארכים הנקיים של יעילות כלכ־לית וכי אך התרבות והגמול לא קיימים למפעל הלתרמון; ותוד הרים רבים אלה.

הפסקה הברורה היא: אם כן יש גם לאות מיכוי שריאה הנאמנות, הידיעה אפשרות הצמיחה מחיב הקמת מסגרות בחדלו של המיכ־שור הפיכוי, הבאות ומרוצות מב־נות הבחריות סבר לסגון בסוף הכון). אדיין יש לשמלה מרמנת המקיר נגבר בוטרות תהיר הקיר־תת, אך לא ניי הליכה בדרכים שהתבטאו־ליה, כמון מתן הלוואה מנוטות ריבית נמוכה מבמה של הבמה מתמנת. ולמן ניי הרחמה מרקקיות קיצונה, המתבר־ נגא ב־שיקר מיוחדת ומתרת מרחמנת ב־פנוי הפרוטה. הבהיסון המיקיר־המבאה מה כי יש לבה אם יש לבה המבלה, כמי שהיא, הקלים לחמ־מיר מבחרתה שו בחרה.

עוד סיבה טובה להרים את האף

בזמן שאתה מתרווח על הכסא החביב עליך, לוגם קפה מטפל התרשיה ומקשיב למוזיקה באוזניות אלקטרדינמיות, אתה יכול גם להרים מעט את האף... כי אתה טס עם החברה שנבחרה זו תפנים מרבעית מאז 1980 כחברת התעופה הטובה בעולם* - סוויסאיר.

למעשה אתה הוא תווכה: בשרות המיוחד, בנוחיות הטיסה, בטיב הארוחות, במחיטמנות ובעמידה בלוח הזמנים. אתה נמצא בחברה טובה של נוסעים מנסים הידועים להעריך רמה גבוהה ומעריפים לטוס סוויסאיר. מאתורי חשרות חטוב עומדים אנשים. תאנשים של סוויסאיר בישראל ובכל העולם,

אשר גם שנת 1986 מביאה להם את האתגר - לחמשיך ולתת לך את חשרות שלך חברת התעופה הטובה בעולם.

אנו בצוות סוויסאיר מחכים לך כל בוקר ב-7.50. לזתראות.

* סוויסאיר נבחרה כחברת התעופה הטובה בעולם ב-1985, על פי סקר שנערך ע"י המגזין הבריטי "ביזנס טרוולר" בין אנשי עסקים המרבים לטוס, ביותר מ-50 מדינות ברחבי העולם.

swissair

נרשבנקי פרילין דונב

שתי חנויות השטיחים הגדולות ברחוב מודיעין בר"ג, שתיהן נקראות באותו שם „שטיחי מודיעין". למרות שעל שלטי השטחים מצויין במפורש כי הן מוכרות „שטיחי כרמל". הרי שבאחת מהן לא נמצאו כמעט שביקרנו בחנות שטיחים „כרמל". החנויות ומצאות קרוב מאוד לחנות המרכזית של „שטיחי כרמל" עצמה. בשעות של כמה קילומטרים רבועים, בר"ג, נמצאות 8 חנויות שטיחים גדולות והתחרות חריפה וחזקה
(צילום: מיכאל קדמר)

מלחמת סוחרי השטיחים - מה מסתתר מאחורי ההנחות ומחירי ה„מציאה"?

החלטת משרד המסחר והתעשיה לסגור חנות שטיחים ל־5 ימים, לאחר שפירסמה מודעות גדולות על „מיבצע הרזולות" אך למעשה מכרה את השטיחים במחירים מופקעים — משקפת הטיב את הבעשה בענף □ בעלי החנויות מציעים מבחר מגוון של שטיחים, שצרכן נבוך אינו מסוגל להשוות ביניהם והוא מיתפתה לקנות לפי ההנחות הגדולות המוצעות לו בשפע רב. לעיתים גם אחרי ההנחה הקונה משלם מחיר הגבוה בהרבה ממחיר השוק... □ רוכלים מציעים שטיחים פרסיים „אמיתיים" ב־800—1,000 דולר, יורדים תוך דקות ל־250 דולר, וגם במחיר זה מרוויחים הרוכלים 100 אחוז, שכן — מחברר אחר כך לקונה — השטיח הוא חיקוי ירוד המיוצר בארץ מחומרים גרועים ובלתי עמידים

מאת שושנה חן

בכפר רגלי קצר של קצת יותר מקילומטר, לאורך רחוב ז'בוטינסקי בר"ג — מקולנוע „אשדודי" ועד ל־מבוצת מגי־ביב — אפשר לנוות ריכוז של בקמרה אחרים מחנויות השטיחים של ישראל. קשה לדעת אם ניבה לכך התנות הראשית של „שטיחי כרמל", הנמצאת ברחוב מודיעין הסמוך, עובדה היא במקום בלתי צפוי זה, לאורך כביש ראשי נבנא הייבה הגדול ביותר של חנויות שטיחים. פיזר ביניהן יכול ללמד מהמה על הגדלת הבסון של מיבצר השטיחים בישראל.

לגרסת בישראל חשסת מקום נמיר כאד בעולם בצרכת הבסיחים לנסי — אנחנו תופסים מקום נבוה לגדי ב...תרבלים, הבסחרים של מחרבי הבסיחים. לא כולם לגיטימיים ורשרים בכיחוד.

בישראל נוכרים כדי כנה, כי מאה סחרבי שטיחים, קרוב לחצי מלינו בסרים רבדים של בסיחים. הבסחר נראה אולי בריאים, אבל „תרבלים" של מופחים, עגלה לנו מגיעה זה כך. הבריכה הבחיה לנסי מגיעה אצלנו כ־35% מיר שטיח, לעומת 8 מיר בגלובלית בגרמניה או לבסחר הסיא של אלופת צרכני הבסיחים, ארה"ב, בה מוכרים כל שנה 35 מיר שטיחים לאדם.

בחתבר שהישראל אינו קונה הרבה בסיחים בגלל „בישרי ה־בסבא. זו הבבריה לגו בדיוסה את הבסיחר, כי מגו הארר הם אינו טוב לבסיחים: קהם מחחים הבסחה לתיקנים (ניילים). יתרים ישראי מרגיע ביחבן. בראשלית בסמסת ה־מקם ובחלת אבדות ונקיון ההיבדי, מוכרים בסמת בחנות כל מי שרצה בבסיחים־לוסם.

אבל ה„רחיעה" מן הבסיחים איננה בגינת אל פריחת הבחנות הבסיחים. כ־100 מהן בחיכולות בר מכרת בסיחים מעבדות סכנה, וכ־20 המחבחות בבסיחים עבדות יד, רובם אורגנלים (ראה לסמרת).

■ חדמית נמוכה מאוד בציבור

סבוה גדולה כל כך של חנויות, המחברות „על צוק בשון עגן שלנו, מוליות בסבדה מלאכה; עות כל בסיר של הבריבה. מלחמה אשר מחחילה

כאת שושנה חן

תעשה לחמיסה ימים, בגלל הנוגה בסדרות, היתה דוקא חנות שטי־חים. חנות זו מיבצע הרזולות, אך למעשה מכרה את־ה־מחיר הגבוה ביותר. אבל מצד שני, אם החשתי אותן ואחר כך אני אר־אה את רמאי — אפילו אם אני צדיק חמת, המוכר לאנשים בדיוק מה שאני מבטיח. פשוט לא יאמינו לי. הוחמה שלנו נמוכה בעיני הציבור — ולא חסיך בצדק. לא כל סוחרי השטיחים הם רמאים".

„אני יצאתי מן הענף, אחרי ה־תכנית המטורפת של „כלבוטק", כתוצה סוחר אחר. „עסקתי בו שנים אבל נשבר לי. למרות השידור נכ־נסי אנשים לחנות והחלו למשוך נכסת את כל החוסים שבשטיחים. הרסו לי שטיחים. נמאס לי לתראות גנבל. היום עוסק סוחר זה בשטי־חים המיועדים לאסמנים בלבד.

■ הרוכל הרוויח 100 אחוזים

מה הם התרגילים שבהם מנסים „לעבוד" עליך סוחרים ממולחים?

אחת השיטות הנפוצות מתרחשת דוקא מחוץ לחנויות: הרוכלים. אתה רואה אותם משוטטים בכל מקום. עוקחי בהם במרכז תל־אביב ובכלל המרינה ברחוב. בבתים פרטיים ו־בטסקות. הסיפור דומה, כמעט זהה. רוכל, דובר עברית במבטא פרסי שבר או פרסית עילגת, עומס שטיח אחד, מבטיחם שניים על כתפו ו־מציע לך אותו במחיר מציאה. בדרך הקה. הוא מתחיל את המכירה ב־800—1,000 דולר השטיח, אך אחרי ה„התאמצות" יורד גם ל־250 דולר.

מי שנפל ברשתו סבור כי עשה את עיסקת חייו. אך גם במחיר הנמוך הרוכל הרוויח 100 אחוזים, שכן רכש את ה־ב־ה זהה במחיר של 120—140

מונן ששטיח המציאה לא ראה בבית תרוחה המסמחה בשטיחים כלל, ושטי סרבים מתחתיים בשם שלישלוקן, חומר זול, גרוע, ובלתי עמיד.

אל נא תזלזלו ברוכלי החוצות. מהחם בעוד מעריכים שדרכם עוב־רים כיום בין 15 ל־20 אחרוים משוק הבסיחים בישראל. הם מראיגים מאד את הסחרבים המסחרבים. אין בעסם שכבת אכולוסין שלא נפלה קרבן לבשרון המסחרי הממולפל של הרוכלים.

הנעות ביניהם מוקרים בתים פרטיים ומציעים „עיסקות חבילה" בעמדה: „תני לנו את השטיח ושון שלך, נברת, ובתן לך חדש במקומו". עקת בית בעמון תל־אביב התחתתה לבצעה שכון החליטה שטיח מרוקי יפה, מעבחת יד, שערכו נאמד ב־1,000 דולר בשטיח בלגי חדש, מחי־מת ירחה שערכו נאמד בלא יותר מ־200—250 דולר. היא לא היתה החיתה. השוק אבלנו מוצף בשטי־חים בלגיים מאיכות ירודה, המציגים את תנויות השטיחים במחיר גבוה עד פי 8 בחשוואה לארץ המקור.

מי שאינו מבין יכול למצוא עצמו קונה בחנות חיקוי לדגם מסו־ים של שטיח כרמל במקום את הטיח המקורי. יש, מתבר, מס־לים המחמיחים בייצור של „שטיחי כרמל", בשתיצון עומד חסר אונים.

„תרגיל" לחמיסה: חולים בחנות שני שטיחים דומים גם אל גב. ה־אחד כרטל אוריגינלי, למשל, שערכו כעל בן המחיקו. אחה קונה, בבכיבל מבקר אבל בעוד אחה מסרבי את החשלום ליד הקופה, מגלגלים לך את המחיקו. חלק קטן מאד מ־הלקוחות יסרה לחסור בבית, את הבסיח, כדי לבדוק שאמנם קיבל את מה שרצה ולא חיקוי זול. כשאחרת מגלה בעל זאת ורץ לחנות בחשקה שר ושבר הס „מרחיב בעמות, בחר לשים לב אל „חשסיה, אבל".

מי קונה שטיחים פרסים או אורינטליים אחרים ו שכבת חשרים, מי שבראשונה יש באלה לעבעת שוחר השטיחים עימה בחנוכה־האחרונה עלית בחנות לקניות. שטיחים פרסים לסרחת המחיחה. שקנה בחנוכה הבליחים הבליחים בסך 3,100 דולר (גודל 3.5 x 1.5 מ'). שוחר אחר בחצי־ נבנה ב־1970 בעבר בשבעבר הוערך על ידי בית מכירות מומבחים ב־7,500 דולר הוא שווה היום רק כ־500 דולר.

■ פיתוי לקונות שטיח אחד

החלטתי ללכת בעקבות שני שטיחים של „כרמל", מלובנו הרגע מחיר. המחיר שלו: 814,320 שקל! חשב

גאות בבורסות העולם

מדד הדאו ג'ונס בניו־יורק מתקרב לשיא של 1500 נקודות □ גאות גם בלונדון, פרנקפורט, ווינה, פריז, בריסל, מדריד, אמשטרדם והונג קונג

— מאת ח. בר־חי —

הבורסה האמריקנית מוסרת לתי־נות כיסים אלה את אחד השרשים החשובים ביותר בתולדותיה: סדר מניות התקשרות — מדד הדאו ג'ונס — עמד לעפור את גבול 1500 הנקודות, לאחר תרושים רבים של עליות שעריך רבשות.

תגיבות בחול־סטריט, נובעת בראש ובראשונה מהתחדשות ה־כלכלית המעוקת מזה כשנתיים את ארה"ב ומהירידה בשערי הריבית. שני גורמים אלה תרמו להרחבת מעגל המשקיעים בשוק המניות ו־לעליות שערים במרבית מגני ה־מניות.

בעקבות עליות השערים בבו־רסת ניו יורק, נרשמו במהלך השנה האחרונה עליות שערים כמעט בכל הבורסות החשובות בעולם המערבי, הזל במוקיו ובלונדון, דרך וינה, מילנו, פרנקפורט, פריז, בריסל, מד־ריד ואמסטרדם ועד הונג קונג שב־מזרח הרחוק.

כמי שניתן לראות בבורסות ש־משמאל, מדד המניות העולמי, ה־מחושב על ידי „קפיטל אינטרנש־יונל", עלה מ־185 נקודות בתחילת ינואר ל־247 נקודות בסוף השבוע שעבר — עלייה תלולה של 33.5 אחוזים בערכים ריאליים.

עליות שערים כה תלולות, ובכל כך הרבה בורסות, היא תופעה חדי־נה — שאין לה כל הזדקה כלכלית. ולכן אין ספק כי היא חיפסק בבת אחת כאיבר המשקיעים ישתכנע כי הגיע הרגע לסמוך את ריווחיהם ה־גבוהים והכלולי הביניים. מתי רגע זה יגיע? על כך אין איש מוכן להמר, שכן כל ניתוח עלול להת־גדות בטעויות או במגוור.

להלן מספר פרטים על העליות בשערי המניות בבורסות המדלות בעולם:

* מקיו: באמצע חודש אוק־טובר הגיע מדד ה„ניקי דאו ג'ונס" של יפאן לשיא של 13,056 נקודות. מאז חלה נסיגה קלה בשערי המנ־יות בגלל התחזקות הין הוריידה בוויקה היפאני.

* הונג קונג: עליה של 42 אחוזים ב־11 החודשים הראשונים של השנה. זאת עקב החסכון שנשיב בין אנגליה וסין על עתיד המושבה עם חתם 99 שנות חתמרה של הנה לסין.

* פילאוו: מדד הבורסה „מקר־ניאלה" של מילנו עלה ב־11 החוד־שים הראשונים של השנה ב־89 אחוז. זאת בגיבוי עקב החלטת ה־ממשלה לנקוט בצעדים כלכליים שיקסיבו את הפרוטלנית שערי ה־ריבית הנרשמו בהקביב.

* שריחי: עליה של 35 אחוז מאז תחילת השנה. גם כאן הרשמה לגאות המניות הכלכלית של ה־ממשלה הסוציאליסטית שהיא יזמה תמרין נמוך שהתבטה על ידי הסמ־לות המניות שבעבר.

* וינה: עליה של 108 אחו־זים.

* פרנקפורט: עליה של 60 אחוז.

מכוניות זרות גם בגרמניה

קיבוץ של הסכנתיות הזרות הסמי־ביות בשוק המניות הגרמני עלה מ־שעים השתרגות כ־5 אחוזים ומגלה חשוק ל־22 מסחר. בדיוקות, הרשמ־הסכנתיות הזרות הסמי־ביות מ־ מרי 86 הוריקו מגמירות הסכנתיות הגרמ־ניות. הסחורה, הזלקו לל מכר־ניות הגמה בגרמניה הם 22 אחוז־ים, הרלו מכוניות־הבריה — 25 אחוזים.

ההתפתחות בשוק הסכנתיות מדגי־מה התפתחות כללית יותר בכלכלה הגרמנית. כתוצאה מלחצים מבחוץ, בין השאר מגד מדיניות שונות ב־אסיה, נגלתה התפייחות הערכונית ל־יותר של ייצוא מוצרים מסנגרים־יים ולהעביר את התפתחות על ידי מע־בר לייצוא מוצרים מתוחכמים יותר ויחוד, שבהם יש חשיבות רבה יותר לאלמנטים בחיכות בגמה. בין ה־שאר, הכוזבר בייצוא מכונות ייצוא מתוחכמות.

למרות הכל, יהיה לגרמניה ה־שנה עודף בכשון המסחרי הכל כ־30 מיליארד דולר.

הלקח הוא כבראה שאי אפשר למנוע את חדירת הזרה, גם לא בענפים שנחשבו מוגנים נגה. גר־מניה מראה כי הדרך לעמוד נגד התפתחות זו איננה בהמבלך ומדיני אלא בדרך הכל עקיפה.

הפיצוי הגדול בעולם: 10.5 מיליארד דולר

חברת חנפט „טקסאקו" חוייבת לשלם סכום ענק זה על תפרת חסכון בלתיחוקית

מוסר חדש בעסקים

10.5 מיליארד דולר — זהו סכום הענק שהעניק חבר מושבעים אמריקאי לחברת הנפט „פנאוליי" בתביעתה נגד חברת נפט אחרת, „טקסאקו", בחלל סביב השאלה האם בעים קולים שכן.

כל הסיפור התחיל בפעילת מכירת חברת הנפט „גטי" לפני כשנתיים. פנאוליי הגישה ל„פנסון" בדרך רכישה „גטי". אולם להפתעתה הגבוהה לדע כי אחרי 48 שעות דשנים מרחנים, מכרו בעלי „גטי" את מניותיהם ל„טקסאקו" — תמורת מחיר כפול מזה שעליו דבר אתם: 10.1 מיליארד דולר בתמקום 5.3 מיליארד דולר. „פנאוליי" חלמה לבנות חמשפט.

איך אפרו עורכי הדין שלה? „פסק הדין היה איומה בדרך לעולם העסקים האמריקאי בי עליו להקדיש ומחמות לכ לעסקים כבון ישר, מוסר ומעמדות".

התעמנו לשמוע כדברים האלה עלה ל„פנאוליי" לא מעט. לפי הסיפורים, יהיה עליה לשלם לעורכי הדין שייצגו אותה בתביעתה כ־2.4 מיליארד דולר. נסן, בסופם של כל ומחמ־לים סביר להניח כי נון „פנאוליי" הוא עורכי הדין שלה יצטרכו להסתמך בחרבה אחות. חשובה בסשפט אינו יכול לשנות את הכרעת חבר המושבעים, אולם הוא יכול להקטין את סכום המעיעים שהם פסקו. ואם־כן רק יתרולו הסלכי המעיעים.

אולם המבוי השקרי של פסק הדין אינו בסכום אלא בעקרון: „בעיתה הראשה, מהיה על אנשי עסקים לחדש שאכן יש להם זכות לעמי שהם מרעיעים עקב בפנסבי". אם פסק הדין יעמוד כפנים מחוא, עלה סכום המעיעים שנפסק על עקרי השוק של „טקסאקו" שתנסרוך לשלם אותה. לפי ערך מניותיה יום אחרי פסק הדין, מגיע ערך הפסוק של חברת „פנאוליי" הכנס מערכת שלמה ומהן נגד מסוק הנפט „טקסאקו" לרכוש אותה — כדרך לשמור את בעלותיהם.

שוב עליה בשער הדולר

מטייח שבועי

— מאת משה שלע —

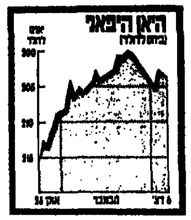

שטף עצבני עבר על שוקי הכסף ־ ־ ־

מה שטוב לאחרים לא טוב לאוצר

— מאת דב גנחובסקי —

לא כל כך מזמן, בכפרית מסע קיצוני־תקציב הוחם, יום ראשון הבעה לפיה יגיבו תלמידי מגמות הדיגיטר את פיתוחיהם לכדי אולי בפיקוח מדריכיהם. המערכת היתה צריכה לחסיר מכר כבר מגיות של שרתים ועוברי נייון.

אבל כיצוה נגיע למשרד הארצר — ענין אחר. אחם כתארים לעצמכם את הגר או המנכ"ל, ללא לדבר על סחם מקרים ומקר־דות, מגיקים לבד את "הגמתיים ? למה, ב־עצם, לא — ביקים טרומים אלה ?

אבל באוצר לא חושבים ככה. הם מחפשים רכת החיבור ?

המודעה האנטישמית ביותר

נראה אותך מוכר לי משהו!!

לא, זו אינה מודעה ב„שטרימר". זהו מודעה על משרד פרסום המנהל בכיח אל, שניכר עליו שהוא של דתיים. שפרסם לדבריו את „עמנואל" ואת „התחיה". ובכל זאת — זהו המודעה האנטישמית ביותר שראינו בישראל מימינו.

הענין של כלכלה ? כן, ענין של קלקלה. „נראה אותך מוכר לי משהו", אומרת הכו־תרת. מעניין — אתם מתאמרים אותי ככה — אני לא אקנה מכם דבר ואני דבר. אפילו לא משהו בעליי הקאבלוקה ?

ואגב באותיות הקטנטנות של המודעה ישנן פרנים רבות שאותן יקשה לקרוא ד־לכן אנו מביאים אותן כלשונן: „כמה אתם בכלל יודע על אחרתי? מה אני אוכל ? שותה? כיצד נראית דירתי? על מה אני חולם? מה מוחר לי? מה אסור ? באילו מסלולים אני נוסע? היכן אני נופש ?" ועוד כתובה וכהנה שאלות המעיגות את היהודי הדתי שבתמונה — כאילו הוא שייך לעולם אחר.

היכן שוכנים הנפטרים?

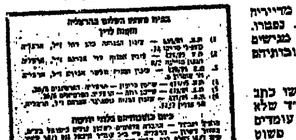

ל„עמדיר" יש בעיות עם שטח מדיריות בחרדלה. אבבע מתם — נוחל עפר. כפנות, שונים, יבדלו ראיים ומעבר. אין מבשים את המקומות ? מפיעים כי „כיום כתובותיהם בלתי יחזעות, ואם.

אנחנו נבין, כתוב כי „אם לא תגישו כתב בפנינם" — אבל הוילים הללה כבר עומדים לבקשם בכיקום אחר. אחר לגמרי. משום אינם יכולים לגיים ולהתיבב וכרי בביח בלבון הוקם הבינו. „כיום כתובותיהם בלתי יחזעות". אי בוודאי שחוקות הכל בסדר. מוחות, נדמה שצריך היה לחשוב על ניסוחים קצת שונים..."

למכירה „חפצים שונים"

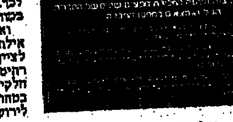

הוצרה לשיקום ולפיתוח הרוגע ויחוורי ים" ומבמאים בכמחנה, ומבקשת הקנות לכך. אות חפצים ? צריך לבוא ולראות. בקודשה לא נאכר בלום.

ואם אני בחיפה או בקרית שמונה ? בי־אילת ? תבוא לראות! מרוע אי אפשר לפחות לצייך באיות סוג של „חפצים" המרובר ? חלקי חילוף לרכב ? כמי שבתנו משרד ה־בחוון אל מערכות אחרות ? לא. שיבואו לירושלים.

לא רק אנחנו מתביישים

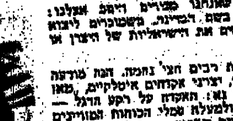

תופעה שאנחנו מכירים ויש אפלנו: מתבישים בשם. ובשיבה. בשמכרים ליבנה — מסמשבים אם הישראלית של הצנון או המשרד.

אבל, ערת רבים נחמה. הנה מודעה של „בדיה", יצרני אקדחים אילתיים, „מאז 1526. ראו נא: האקדח של ריקו הדגל — אמריקאי, ולבעלה שלו הכוחות אמוריים — של ארצות הברית.

מענין לדעת באיזה אגדה משתמשים הנאצה. חצי חיל האויר הישראלי־ים.

נס השמן של חג החנוכה - תשמ"ו

גם אחרי ההוזלה השלישית של מחיר השמן, הוא עדיין יקר פי שניים ממחירו בשוק העולמי □ הסיבה: קרטל של בתי בד, מונופול של ממגורות, ותשלום בשיטת „קוסט פלוס" מישנת למפעלי השמן הבלתי יעילים

— מאת מ. מתתיהו —

קיבלנו יופי של דמי חנוכה: מיגון הסופ־נגיות והדלקת מנורת החג יעלו לנו פחות משהשבנו לפני שבוע, שכן מערכת יעלה ליטר שמן מתוצרת האריץ רק 1,850 שקל — ההוזלה השלישית שלו בעת האחרונה. אמן, „חנוכה הוא חג מופץ".

האמנם ? כיצד עשתה זאת הממשלה ? הרי מחיר השמן בעולם לא ירד עד כדי כך בחו־דשים האחרונים, והסובסידיות לשמן בוטלו עוד לפני חצי שנה.

האמת היא שמחיר השמן לצרכן עדיין יקר לא מעט. גם אחרי שלוש ההוזלות, מחירו של שמן סויה גולמי בישראל הוא 1,120,800 שקלים. זאת בעוד שבחיזוקים ני־תן לרכוש אותו שמן סויה גולמי במחיר של 540,800 שקלים — הזיעגן, מחיר השמן ה־עולמי. למה ? משום שאין יבוא חופשי של שמן לישראל.

קוסט פלוס פלוס

בישראל קיים קרטל למכירת שמן, בשות־פות בלתי קודחים בין הממשלה לבין 6 בתי־בד בעלי „כמיות היסטוריות". הממשלה מק־יימת ומחזיקה ברחבי העולם, „משלחות קניות" יקרות, למרות שזה מכבר קיימים מלשנים ומקסימליה, בעזרתם ניתן לברר ב־ירושלים תוך שניות מחיר עכשווי ועתידי לכל סוג וכמות של שמן או גרעינים מהם מייצרים בלבד. שוב, כושר ייצור מכובנו, המיאיר את השמן לצרכנו.

אין פלא, איפוא, שליבר שמן המופק בידי בתנה ממשלתית עולה — גם אחר הו־רדת המחירים האחרונה — 1850 שקל. ואת, בעוד שיבואן, מהנדלים בישראל (שמן וכתר־מערכת) מוכן לתחתיבים לחביא אריזת אחת אחת שמן סויה, שיימכר על אותו מדף בחנות, באותו בקבוק פלסטיק כן ליטר, ב־מחיר של 1200 שקל בלבד!

ולמה המחיר יקאנו משלשים יקר ב־35 אחוז — בגלל הקרטל.

הממשלה גם היא הבחינה באכסדרת זה, שהרוגב כאן, והחליטה כי כדי להסיר כסף למשק הישראלי ולאורחיו — יש לעבור לי־ברליזציה של היבוא, ולהתיר לכל מאן דבעי לייבא שמן גולמי או מוזקק או בטחו בגרעינו: ייקבעו צרכי השוק, הבריקוים למכרות השונות, כמה ואיזה שמן לייבא — כפי שחיו סני הדברים בשכבר הימים, עוד בטרם קמה המדינה.

מה עשתה הממשלה ?

הקימה ועדה להמליץ על „הנוהלים והכל־לים לפיתום בעו יהרבוא לכ(שבוובוו לים לפיתום יעבור היבוא הממשלתי לטיפול גורמים מסחריים פרטיים", כי זאת לדעת: המסחר הממשלתי המונופוליסטי כולל גם יבוא בשר, יבוא חיטה ויבוא גרעיני מספוא — בנוסף ליבוא פולי הסויה למיצוי השמן. ואכן, למני 4 חודשים הגישה ועדה זו את המלי־צותיה.

להחזיק את הצרכן בגרון

אלא מה ? אליה ועוף בה.

גם אם לא היו רוב חברי חוועדה נציגי האינטרסנים הקיימים זה מכבר בשוק יבוא הגרעינים, הרי מסקנותיהם מגוננות עליהם ומסמירות מבחינתנו, הצרכנים, את המצב הקיים: „הוועדה ממליצה להעביר את האחר־יות ליבוא פולי סויה ושמן משלים לידי חברה בנוסף מיד המברה האמריקנית („טי.פי.אר.") שהוקיע קודם לכן את השליטה, המונית כנס של כ־19 מיליון דולר. בגגר מוכר לצי־מי הישראלי מתחקופה בה אריק שרון כיהן כשר הבטחון וביקש למנות את גגר כיועצו בתחום הבטחון. בקשה זו עוררה סערה ציבו־רית ומכיוון לא יצא אל הפועל.

74 מיליון דולר יצוא

חברת „חיפה כימיקלים" מייצרת חנקת אמוניום והיא נחשבת לייצרנית הגדולה בעולם של דבן חלקלי זה. 90 אחוז מתפוקת המפעל מיוצרת לייצוא. חומר הגלם העיקרי של ה־מפעל בגיע ממפעלי ים המלח.

חברה נחשבת לחברה התעשייתית ה־28 גדולה בארץ (לפי מדריך „דן אנד בראד־סטריט"). היא מעסיקה יותר מ־500 עובדים אחוזי מכירותיה הסתכם ב־1984 ב־82% מעל־ון חלה, מזה כ־74 מיליון דולר יצוא. שחי הנגל של החברה מגיע לפי שער המכירות בנמרה ל־84 מיליון דולר.

„חיפה כימיקלים" נשלטת למעשה על־ידי כלים קבוצות עיקריות: קבוצת אריה גגגר בע"מ (שאר רכשה באחרונה את חלקה של חברה האמריקנית „טי.פי.אר."), המחזיקה ב־28.6% אחוז מהון ו־56 אחוזים מזכויות ההצבעה; בני הון הפיקון, המחזיקים בכ־29 אחוזים מהון וכ־11 אחוז מזכויות ההצבעה. זאת כי הון ה־23.7 אחוזים מזכויות ההצבעה, ו־7% מהון ו„קל השקעות", המחזיקה בכ־20 אחוז מהון וכ־11 אחוז מזכויות ההצבעה. זאת כי — הסכמת הצמה היא נמוכה ביותר לגבי הון לגוחת הצוותים. קבוצת גגגר שילמה לחברת אמריקנית, שהחליטה למכור את חלקה בה־29 מיליון דולר. סכום זה משקף שווי שקל של 367 מיליון דולר בלבד (ויש לציין כי יתרת המניות הן בעלות זכויות נוחות. כי אין לתן שליטה). זאת — בשעה בשם ביצוע מיכרז המכירה עמד שווי הקיום של „חיפה כימיקלים" על מחיר כמעט כפול — 65 מיליון דולר.

700 אלף דולר — דמי ניהול

יש לציין עוד כי בעלי הבלישה זכאים לקבל דמי ניהול שנתיים מה־500 אלף דולר, אם אחרי אחר כן המכירות לפי הנכיר ביניהם: כך שתמונה „הנוחה" דולרית של 3.5 אחוז־זים בנוסף כמובן לדיווידנדים.

בשלב זה, קשה להעריך כיצד תשפיע עיסקת הרכישה על החברה ועסקיה. זאת — משום שחברת „טי.פי.אר." האמריקנית היא בעלת מפעלי דשנים בארה"ב, ויכולה לכן להוות גם בסיס שיווקי למצרי „חיפה כימי־קלים", שהיא תתרת יצוא (כ־90 אחוז מכו־ה צרות מיוצאים).

„חיפה כימיקלים" נחשבת כיום למובילה בתחום ביצור הנקרא־אלגן, כהוא דכן הקי־לאי מתקדם. אולם, יש לציין, כי שוק זה נתון לתנודות מחירים כ„בנות: „יש ימים „טובים", כמו אמצע, או לחילופין ימים קשים יותר, כמו הבנה.

הדכון של החברה ביצוא לכ„ה מדינות — „עבריות" ובמחוזות אבר הקלאים בהן כמוגולים לבלם את המחיר הבבוה כי הדכון, כאבר ב־כמבר בחלקות הצולמות — ניוזקה, כמבנן, בם הבריה.

הבסיל פיל ב־3% מכרבות רצויות בגלל „עבריות" ובמחוזות אבר הקלאים בהן כמוגולים לבלם את המחיר הבבוה כי הדכון, כאבר ב־כמבר בחלקות הצולמות — ניוזקה, כמבנן, בם הבריה.

התנודות בשערי "חיפה כימיקלים" בסוטים אמריקניים ל-1 שקל ערך נקוב

(מתחילת השנה ועד היום)

שערי מטבע חוץ ביום 9.12.85

המטבע	בנקנוטים: לאומי קניה	לאומי מכירה	חפועלים קניה	חפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	הבינבנקי	תעבורות והמחאות: לאומי קניה	לאומי מכירה	חפועלים קניה	חפועלים מכירה	דיסקונט קניה	דיסקונט מכירה	שער יציג
דולר ארה"ב	1521.00	1553.50	1512.02	1556.48	1521.00	1553.50	+0.60	1498.2318	1478.7682	1499.2180	1500.2620	1495.7218	1478.7682	1489.49
ליש"ט	1721.31	2119.72	2230.12	2128.93	2215.11	2119.72	-1.80	2121.31	2123.57	2128.93	2128.93	2121.31	2123.57	2176.50
מארק גרמני	601.00	574.34	602.54	573.21	600.24	574.39	+1.00	597.01	586.45	597.53	586.19	596.45	586.45	644.00
פרנק צרפתי	197.31	186.45	197.53	186.19	196.94	185.64	-0.21	195.24	192.76	195.52	192.48	195.24	192.76	197.31
שלוח הולנדי	333.46	504.98	335.24	510.06	333.22	510.25	+0.38	332.37	505.63	333.24	506.75	332.37	505.63	342.52
פרנק שוויצרי	720.37	688.56	720.66	687.86	720.51	689.48	+0.28	719.03	689.42	719.74	688.68	719.03	689.42	704.81
לירה איטלקית	107.02	189.30	108.13	189.14	108.01	189.48	+0.24	106.79	188.21	107.48	188.07	106.79	188.21	107.55
לירה יוונית	199.20	190.43	199.19	190.34	199.28	190.70	+0.04	198.68	189.78	198.77	189.64	198.68	189.78	197.55
לירה דנית	165.18	158.79	166.24	158.70	165.94	158.79	+0.54	164.77	157.41	165.87	157.32	164.77	157.41	165.84
כתר שוודי	277.17	264.97	277.56	264.97	277.68	265.72	—	276.57	264.07	277.08	264.07	276.57	264.07	276.57
כתר נורבגי	1009.37	1041.43	1009.89	1040.43	1009.10	1041.12	+3.00	1007.36	1039.64	1008.37	1039.64	1007.36	1039.64	1065.80
כתר דני	1041.34	975.32	1041.13	975.32	1053.02	957.29	-1.40	1039.31	973.69	1039.10	973.69	1039.31	973.69	1065.80
פרנק בלגי	348.96	331.28	351.46	330.00	344.06	334.00	+0.22	347.92	328.04	350.42	328.04	347.92	328.04	337.57
דולר קנדי	274.77	281.80	276.40	279.01	274.91	281.21	+1.12	273.71	279.01	275.41	278.31	273.71	279.01	278.31
פזו מקסיקני	815.34	817.49	815.78	816.96	814.01	817.24	+2.71	812.84	815.54	813.54	815.54	812.84	815.54	862.00
לירה ירדנית	645.81	635.18	695.18	641.91	645.84	639.26	+2.06	643.81	633.57	693.57	639.57	643.81	633.57	632.87
לירה לבנונית	747.98	715.42	748.69	715.42	747.78	715.59	-4.70	746.98	713.42	747.69	713.42	746.98	713.42	750.57
לירה סורית	3915.96	3796.32	3976.03	3734.48	3917.00	3876.03	+34.70	3914.96	3794.32	—	—	3914.96	3794.32	3781
לירה מצרית	88.14	68.96	—	—	—	—	-0.38	88.14	68.96	—	—	88.14	68.96	641.31
	873.92	816.18	871.33	818.71	870.88	800.16	+11.14	873.92	816.18	—	—	873.92	816.18	

* משתנה לדיווחים ל/מ. המבנה שהוקיע

המשך בעמוד 11

„חיפה כימיקלים" - חבל שאין הרבה חברות כאלה

חברה הנחשבת ליצרנית חנקת האשלגן הגדול ה בעולם הרוויחה בשנת 1984 10 מיליון דולר, ובמחצית הראשונה של 1985 3.3 מיליון דולר □ קבוצת אריה גגגר מארה"ב רכשה לאחרונה את השליטה בחברה תמורת סכום של כ־19 מיליון דולר □ מניות „חיפה כימיקלים" עלו השנה בבורסה ב־130% בערכים דולריים, לאחר עלייה דולרית של 164 אחוז בשנת 1984

מאת יעקב בן יוסף

חברת „חיפה כימיקלים", נחשבת לאחת מיצרניות ההצלחה הבולטות ביותר של הבורסה לניירות ערך בתל־אביב: חברה תעשייתית ותחרותית ש־90 אחוז מתוצרתה מיועדים ליצוא; ריווחים נמוכים שהתמכמו ב־10 מיליון דולר בשנת 1984 ו־3.3 מיליון דולר במחצית הראשונה של 1985; והעיקר — עליות תלו־לות בשערי מניות החברה בבורסה, שהתמכמו ב־161 אחוזים במונחים דולריים ב־1984 וכ־164 אחוז נוספים מתחילת שנת 1985 ועד היום.

המחיר היחיד של החברה הוא בכך שרק 7 אחוזים מניותיה נסחרות בבורסה, כך שמרבית הרווחים זרמו לכיסי החברות והיזמים המחזיקים בחברה ולא לכיסי המשקיעים ב־בורסה...

חברת „חיפה כימיקלים" עלתה באחרונה לסחרות, לאחר שקבוצת משקיעים מארה"ב, בראשותו של אריה גגגר רכשה את השליטה בחברה מידי החברה האמריקנית („טי.פי.אר.") שהוקיע קודם לכן את השליטה, תמורת סכום של כ־19 מיליון דולר. גגגר מוכר לצי־מי הישראלי מתחקופה בה אריק שרון כיהן כשר הבטחון וביקש למנות את גגגר כיועצו בתחום הבטחון. בקשה זו עוררה סערה ציבו־רית ומכיוון לא יצא אל הפועל.

74 מיליון דולר יצוא

חברת „חיפה כימיקלים" מייצרת חנקת אמוניום והיא נחשבת לייצרנית הגדולה בעולם של דבן חלקלי זה. 90 אחוז מתפוקת המפעל מיוצרת ליצוא. חומר הגלם העיקרי של ה־מפעל בגיע ממפעלי ים המלח.

חברה נחשבת לחברה התעשייתית ה־28 גדולה בארץ (לפי מדריך „דן אנד בראד־סטריט"). היא מעסיקה יותר מ־500 עובדים אחוזי מכירותיה הסתכם ב־1984 ב־82% מעל־ון חלה, מזה כ־74 מיליון דולר יצוא. שחי הנגל של החברה מגיע לפי שער המכירות בנמרה ל־84 מיליון דולר.

„חיפה כימיקלים" נשלטת למעשה על־ידי כלים קבוצות עיקריות: קבוצת אריה גגגר בע"מ (שאר רכשה באחרונה את חלקה של אשר החברה האמריקנית „טי.פי.אר."), המחזיקה ב־28.6% אחוזים מהון ו־56 אחוזים מזכויות ההצבעה; בני הון הפיקון, המחזיקים בכ־29 אחוזים מהון וכ־11 אחוז מזכויות ההצבעה. זאת כי — הסכמת הצמה היא נמוכה ביותר לגבי הון לגוחת הצוותים. קבוצת גגגר שילמה לחברת אמריקנית, שהחליטה למכור את חלקה בה־29 מיליון דולר. סכום זה משקף שווי שקל של 367 מיליון דולר בלבד (ויש לציין כי יתרת המניות הן בעלות זכויות נוחות. כי אין לתן שליטה). זאת — בשעה בשם ביצוע מיכרז המכירה עמד שווי הקיום של „חיפה כימיקלים" על מחיר כמעט כפול — 65 מיליון דולר.

700 אלף דולר — דמי ניהול

יש לציין עוד כי בעלי הבלישה זכאים לקבל דמי ניהול שנתיים מה־500 אלף דולר, אם אחרי אחר כן המכירות לפי הנכיר ביניהם: כך שתמונה „הנוחה" דולרית של 3.5 אחוז־זים בנוסף כמובן לדיווידנדים.

בשלב זה, קשה להעריך כיצד תשפיע עיסקת הרכישה על החברה ועסקיה. זאת — משום שחברת „טי.פי.אר." האמריקנית היא בעלת מפעלי דשנים בארה"ב, ויכולה לכן להוות גם בסיס שיווקי למצרי „חיפה כימי־קלים", שהיא תתרת יצוא (כ־90 אחוז מכו־ה צרות מיוצאים).

„חיפה כימיקלים" נשבחת כיום למובילה

לאן נעלמה האבטלה?

(המשך מעמוד 1)

רשון — וב"חד כ־76 אלף עובדים מתשמחים. בקרב אוכלוסיית עובדים זו, קיימת החלוקה תודיות של 10 אחוזים. אולם לא ניתן לאייש משרות אלה בעובדים ישראלים שאינם מוכנים להשתלב בתפקידות בשתאות מחלקאות. חבי־שיות אז ישותי מלוגאות.

המעסיקים מרים כי משכר המוצע על ידם לעובדים כלתי בלתי מקצועיים הוא נמוך ומר־ע־ים כי ניתן. לתעלות את שכר העובדים, באמצעות תוספת עלוות העבודה, בעיקר על־ידי הקטת הוצאותיהם לביטוח הלאומי, הלקו של המעסיק לביטוח הלאומי כ־15 אחו־זים. האם זו יוסף, יוגל בעקבל שכר העוב־דים נמו. ביתם הם אחרים שאין מקום לשינוי בשכר המינימום, כאשר כל המחירים מוקפאים וכל שינוי יחייב בעקבל הוצאה בה־ציבור. בנוסף הוצרכים כדי שיגיעו הזה לשפוך על הבעיה בין אחרגות.

מגיל שרות התעסוקה ביון חקלאי אומר „אין לנו עובדים לעילול כל ההמונות לעבודות מקצועיות. קיים מחסור כרוני בעובדים מקצו־עים ואולם אין לנו אפשרות למלא. אבל יש לנו מומחות רבות בא לעבודות בשוטות אותן אנו לא מסוגלים לספק. מצב זה אינו הגיוני. ויש־ים להתגרל כי אנו חולכים לתקופה קשה מאוד לעבודה מכבדת בא בעליה".

בימים אלה יתחילו בגיוסם של 21 אלף עובדים לקטיף הדגרים אשר יגשר כ־100 ימים. מדובר בעבודה לקטיף מטא, לבתי הדגרות ולמעבלים לעיבוד מוצרי הדגים. משכר בקטיף הוא כ־8,000 שקל. לקטיף של מיכל פרי — כאשר הגורמה היא 3 מיכלים ליום (24,000 שקל), ויש כאלה אשר מסוגלים לבמיכלה. בנוסף לכך זכאי כל עובדי קטיף ל־10 קיב מרי־חדר של שבוע... ללא חגלגלים. אבל בימים שבת מיודד בשם ואין „אמבולנס".

לבצע קטיף זכאי השבוד למחצית השכר.

בנקים מסחריים

שאינים בהסדר והצמדה

ארגוד.ש	11100	3.2	-700	-5.0	-1.7		
המסגרת 0.1	196	1.0	140	-20	-8.4		
המסגרת 0.5	160	40	935	-10.0	-9.0		
כללי לא בהיקדר	34000	29.5	+1500	4.4	+81.0		
בנק עסון אריק 1			*** הוספת סמלי ***				
בנק עסון אריק 4			*** הוספת סמלי ***				
בנק עסון אגר אוט			*** הוספת סמלי ***				
דגות 1.0			*** הוספת סמלי ***				
דגות 5.0			*** הוספת סמלי ***				
דגות שה 2			*** הוספת סמלי ***				
הבינלאומי 5.0	1281	2516			-557		
פ.ב.ר. 0.5	2100	3840	+32	+1.4	+4266		

בנקים בהסדר והצמדה

אריבר רב 100.0	76950	424	-360	-3	-551		
אריבר כ 100.0	77350	7.3			+16.7		
אריבר כב 2.0%	470000		-2000	-.4	-1.0		
אגוד 0.1	57810		-500	-.9	-261		
דיסקונט	98600	20.2	+45	.1	+140		
דיסקונט	18485	9.2			+134		
דיסקונט שה 2	11610		-50	-.5	-32.1		
הבוחרי ש	11515	2139			-190		
המזרחי	12	11710			+396		
המזרחי שה 9	14370	11.2	-10	-.1	-61.2		
המעיל מ בכב	1110000	36.2	-14489	-10.0	-261		
המעיל ש	51730	2467	+180	.4	+149		
הקונים	51600	1050			-209		
כללי א 0.1	134000	27.5	-3600	-2.6	-37.4		
כללי אש 0	135000	.1			+1.9		
כללי שה 5	103200		+100	.1	+32.5		
כללי שה 7	6400	7	-100	-1.5	-65.1		
כללי 100.0	31000	1420	+128	.4	+391.6		
כללי שה 9	45160		+100		+100		
כללי שה 11	12460	102	+110	.9	+686		
מיזרחי וסחר 1.0	45180	.9	+500	.1	+19.1		
מיזרחי וסחר 5.0	23100	5.1	-840	-3.5	-1.1		

בנקים למשכנתאות

אגרנס 0.1	6980	10.0			-8.4		
לאומי משכנתאות 4	3975		-65	-1.6	-310		
לאומי משכנתאות 7	3910	441			-1.3		
מרכז ש	3080	359	-110	-3.4	-50.0		
מרכז 5.0	2170	69.7			+39.2		
מרכז שה 5	9.9	1000			-7.9		
מרכז ש	995	795	-5	-.6	-624		
מרכז ש	2080	89.9	-50	-2.6	-152		
מרכז בכנון 0.1	1590	61.1			-11.0		
מרכז בכנון 5.0	12600	5.0	+600		+7.4		
מסחר ון ש	11710	16.1			-9.6		
מסחר שה 1	6510		+50	.8	+50.0		
מסחר שה 2	124	3150			-37.2		
יקמר 0.1	9000		+30	+3.1	+90.0		
יקמר 5.0	360		-14	-3.9	-1101		
מ"רב	1370	261	-30	-2.1	-357		

מוסדות מימון

פלשון א ש	381	3229			-1654		
דיסקונט בכ א	31000	7.3	+1000	3.3	+7.3		
דיסקונט בכנ ב	871100						
לאומי משכנתא ש	3160						
מרכז משכנתא ש	1000						
שיכון 1	1000						
שיכון 5	1292						

ביטוח

שהל מרכזי 1.0	*** הוספת סמלי ***						
שהל מרכזים 5	*** הוספת סמלי ***						
שהל מרכזים שה 1	*** הוספת סמלי ***						
אורים 0.1	3455				-265		
אורים ב 5.0	1380	523	+40	+4.6	+277		
בטוח משען 0.5	417	295			+284		
הדר 1.0	1625	158			+185		
הדר 5.0	273	472			+328		
הכשר 5	2030	2765			-1964		
הפניקס 1.0	6500	273	-500	-7.4	-115		
הפניקס 5.0	1180	118	-231	-1.9	-123		
הרצפד-הראל 1.0	1515	30.6	-185	-3.0	-184		
הרצפד-הראל 5.0	1697	58	116		-5.0		
ירושלים 0.1					-189		
ירושלים 0.5	*** הוספת סמלי ***						
בטוח 1.0	12680	2.3			+2.3		
מגדור 5.0	42700	11.1	-458	-8.9	-11.1		
מגדור 1.0	2670	1.5	+40	1.5	+13.5		
הרצפסיין 0.1	1164		-100	-2.4	-375		
הרצפסיין 5.0	1110	358			-311		
ציון ש	6100				+260		
ציון הוספת 5.0	1352				+59.0		

מסחר ושרותים

מסחר							
אינטרנשונאל 0.1	2810						
אינטרנשונאל	915	60.0			-60.0		
אינטרנשונאל	489	37	-37		-515	-6.1	
מצרי עדיש 0.1	3171	38.8			+16.0		
מצרי עדיש 5.0	3150						
מתנה 0.1	*** הוספת סמלי ***						
מתנה 5.0	*** הוספת סמלי ***						
מקור 5.0							
כלל מרכזי 0.1	1440				-41.3		
כלל מרכזי 5.0	2500	49.2			+109		
כלל 0.1	22500						
כלל 5.0	4460						
מיקשיל 2.0	4510	533			-699		
מיקשיל 10.0	2610	1565			-191		

עורתים

אלבר	3690				+124		
אלבר	1126	06.0	-445	-4.4	-35.7		
אלבר	457				+9.3		
אלבר	9785	63.4			+10.3		
אלבר	6064	1000	-2	-.2	-1000		
אלבר	1000						
אלבר	1000						
אלבר	1292						

תעשייה

מזון ומבקר							
אשבוס	1282	34.9	+8	6.4	+15.1		
אשבוס							
אשבוס	*** הוספת סמלי ***						
אשבוס	*** הוספת סמלי ***						
גולדפרשטיין	1450	64.8	+2.5	4.1	+43.1		
גולדפרשטיין	1021	67.8	+1	1.5	+51.8		
מרכז לבקר							
מרכז לבקר	141	377			-76.4		
מרכז לבקר	1000	319	20	6.7	-111		
מרכז לבקר	1000	90.9	-10	-9.9	-99		
מרכז לבקר	1000	41	675	919	-3.4		
מרכז לבקר		541	415		-7.8		
מרכז לבקר	4983	173	320	4.9	-354		

תכרת המקסל 0.1	1980	85.0	-20	-1.0	-135		
מחסני עיזוה 0.1	616	68	530	-5.9	-65		
מחסני עיזוה 0.5	365	300	-10	-2.7	-514		
מכונרטים 0.1	176	820		-6.1	-7		
מכונרטים 0.5	357	340			-173		
קיסל 1.0	*** הוספת סמלי ***						
קיסל אוט	*** הוספת סמלי ***						

מלונות ושרותי תיירות

גלי מחר 0.1	11100	11.5	-200	-1.7	-2.8		
גלי מחר 5.0	3700	20.0	5.7	+200	+65.0		
מלונות 0.1	50.8	3200			+9.2		
מלונות 5.0	2101	36.0	+31	+1.5	+9.8		
חוף הכלניות 0.1							
כנס 0.1	1750				+13.1		
מלונות ירדן 0.1	2140	17.3	+89	+4.3	+31.5		
מלונות ירוחם	440	10	+33	+2.3	+58.9		

מחשבים ושרותי מחשב

דטה סנטרן 0.1	1250	120			-278		
דטה-בנק 0.1	6000	15.0			-15.0		
יקנע אש 1	2175	81.9	+115	5.9	+147		
יקנע אש 5	2655	60.6	-115	-5.0	-181		
כלל מחשבים 0.1	90.4	320	-295	-10.0	-215		
כלל 0.1	5085	10.0	-265	-4.5	-46.3		
מחשבים	2501	23.4			+100		
משוב מחשבים 0.1	2080	13.0	-50	4.0	+53		
נישא מחשבים	3510	37.9	-150	-3.6	-39.7		
נישא מחשבים 5.0	1690	60.0	+40	2.4	+23.5		
תים מחשבים 0.1	1270	10	278	-1.5	+55.1		
תים מחשב אוט 1	12130	1.0	+100		+6.0		

מקרקעין ופיתוח

אגרקס נגרי 0.1	441	730	-49	-10.0	-150		
אגרקס נגרי 5.0	268	36	-24	-6.7	-1028		
אדון מנכים 0.1	1100	224	50	1.9	+225		
אדון מנכים 5.0	220	1105	1	1.9	+850		
אחים 0.1	2080	167	231	4.7	+2104		
אילון 0.1	945	2335	16	1.9	+2651		
אלון אוט 1	895				+100		
אל-רוב 0.1	1720	204	12	.6	+243		
אל-רוב 5.0	1330		17	1.3	+160		
אמנונים 0.1	700	137	22	1.2	+182		
אמנונים אוט 1	549	40.0			-10.0		
אמריקה 0.1	29570	116			-2.9		
אמריקה 5.0	20920	201			-119		
ארים 0.1	850	307			-116		
אלרן 0.1	6900	40.7			+34.3		
אלרן 5.0	1400	14.5			+60.5		
בן-ציר נח 0.1	2662	20.0			-3.7		
בוטיק 0.1	1700	74.7			-24.7		
בוטיק 5.0	685	100			-48.6		
בוטבוע אש 1	241	595			-236		
בוקר	4322	3520			-486	-2.2	-80
דיוקי 0.1	300	381	-27	-6.5	-231		
דיוקי אש 1	1950	73.0	+50	6.9	+1038		
דרך 0.1	3000	15.4	+50	3.7	+410		
דרך 5.0	1550	13.4	-100	1.6	-58.4		
חבר 0.1		16.0	-100	-1.0	-36.0		
*** הוספת סמלי ***							
*** הוספת סמלי ***							
*** הוספת סמלי ***				